

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi maaseudun pienimuotoisen elinkeinotoiminnan edistämisestä

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksellä pyritään edistämään maatilatalouden ja muuhun alkutuotantoon liittyvien sekä niitä täydentävien pienimuotoisten elinkeinojen harjoittamista koko maassa sekä kehittämään niihin kohdistuvien valtion tukitoimenpiteiden hallinnollista järjestelyä. Tässä tarkoituksessa ehdotetaan säädettäväksi laki maaseudun pienimuotoisen elinkeinotoiminnan edistämisestä.

Laki koskisi pienimuotoisesti harjoitettavia erikoismaatalouden eri aloja sekä pienimuotoista kalastusta ja muutakin luonnon jatkuvaan tuotokkyyn perustuvaa alkutuotantoa, varsinaista maa- ja metsätaloutta kuitenkin lukuun ottamatta. Lisäksi laki koskisi pienimuotoisesti harjoitettua kasvu- ja polttoturpeen, energiapuun, hakkeen ja muun kotimaisen polttoaineen tuotantoa sekä tiloilla tarjottavia pienimuotoisia lomailu- ja harrastepalveluja, hevosten kasvatusta ja ratsastukseen liittyvää yritystoimintaa sekä muuta pienimuotoista yritystoimintaa. Työpäikan tulee sijaita maaseutualueella, jolla tarkoitetaan haja-asutusalueita ja pieniä taajamia.

Ehdotetun lain nojalla voitaisiin rahoitustukea antaa edellä mainittuja elinkeinoja harjoittaville luonnollisille henkilöille, jotka asuvat yritysten sijaintipaikalla tai sen läheisyydessä, sekä vastaa-

vasti sellaisille yhtiöille ja osuuskunnille, joissa osakkuus tai jäsenistö muodostuu pääosaltaan siten asuvista henkilöistä.

Rahoitustukimuotoina tulisivat kysymykseen investointi-, käynnistys- ja kehittämisavustukset sekä lainat käyttö- ja vaihto-omaisuusinvestointeihin ja käyttöpääomaksi. Lainaa ei kuitenkaan voitaisi myöntää, jos Kehitysaluerahasto Oy on myöntänyt lainaa samaan tarkoitukseen. Avustukset myönnettäisiin tarkoitukseen valtion tulo- ja menoarviossa osoitetuista varoista. Lainoja, joiden vuotuinen korko olisi vähintään Suomen Pankin peruskorkoa vastaava ja takaisinmaksuaika enintään 12 vuotta, myönnettäisiin sekä maatilatalouden kehittämisrahaston että korkotukilainoina luottolaitosten omista varoista.

Maaseudun pienimuotoisen elinkeinotoiminnan edistämisestä annettavan lain täytäntöönpanosta huolehtisivat maatilahallitus, maatalouspiirien maataloustoimistot ja kuntien maatalouslautakunnat.

Laki ehdotetaan aluksi säädettäväksi määräaikaisena olemaan voimassa kolme vuotta.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 1987.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne

Maa- ja metsätaloudesta toimeentulonsa saavan väestön määrä väheni Suomessa erittäin voimakkaasti 1960-luvulla ja 1970-luvun alkupuoliskolla. Vielä 1980-luvullakin kehitys on jatkunut saman suuntaisena, joskin olennaisesti hitaampana. Maamme elinkeinorakenteessa esiintyneiden

merkittävien muutosten seurauksena taloudellisen toimeliaisuuden painopiste on siirtynyt maaseudulta asutuskeskuksiin.

Tapahtunut kehitys on aiheuttanut yhä tuntuvia ongelmia maaseudun työllisyys- ja toimeentulokysymysten hoitamisessa. Runkoväestön säilyttäminen sekä haja-asutusalueiden ja kylien toimivuuden turvaaminen ovat kohdanneet vai-

keuksia laajalti koko maassa, mutta erityisesti sen pohjois- ja itäosissa.

Tärkeimpien maataloustuotteiden markkinatilanteen jatkuttua pitkään vaikeana ei ole ollut edellytyksiä turvata työllisyyttä esimerkiksi maataloustuotantoa lisäämällä. Työvoiman vähenemistä entisestäänkin maataloudessa ovat edistäneet tuotanto- ja viljelytekniikan kehittyminen sekä sato- ja tuotostason nousu. Saman suuntaisesti ovat vaikuttaneet tuotantopanosten tuottamiseen, tuotteiden jatkojalostukseen ja puun korjuuseen liittyvien töiden väheneminen maataloilla.

Maaseudun työllisyys- ja toimeentulo-ongelmat on viime vuosina pyritty yhä painokkaammin ottamaan huomioon erilaisissa julkishallinnon ratkaisuisissa ja toimenpiteissä. Maataloushallinnon alalla näitä pyrkimyksiä on tukenut muun muassa vuonna 1977 voimaan tullut maatilalaki (188/77). Tämän lain mukaiset toimenpiteet voivat koskea myös puutarhaviljelyä, turkistarhausta, mehiläishoitoa ja kalanviljelyä joko yksin tai varsinaisen maatilatalouden ohella sekä muutakin erikoismaataloutta samoin kuin poroja kalataloutta varsinaisen maatilatalouden ohella harjoitettuna. Maatilalain nojalla voidaan tukea myös maatilamatkailua ja turvetuotantoa.

Maaseudun elinkeinotoiminnan tukemiseen liittyy osaltaan myös aluepoliittisen lainsäädännön toteuttaminen. Tuotantotoiminnan alueellisesta tukemisesta annetun lain (533/81) nojalla voidaan tukea paitsi teollisuus-, kaivannais-, työliike- ja matkailutoimintaa myös turkistarhaus-, kalanviljely-, kauppapuutarha-, taimitarha- ja turvetuotantotoimintaa. Kehitysaluerahasto Oy:n luotonanto ja muu rahoitustoiminta kohdistuu aluepoliittisessa lainsäädännössä mainituille toimialoille ja alueille. Kauppa- ja teollisuusministeriö antaa vastaavasti avustuksia.

Maaseudun elinkeinotoiminnan tukemiseen tärkeinä uusimpina toimenpiteinä voidaan mainita valtion tulo- ja menoarviossa osoitetuilla varoilla työvoimaministeriön valvonnassa vuonna 1982 aloitettu Lapin pienyritystoiminnan tukemiskokeilu (A 135/82) ja valtioneuvoston kanslian valvonnassa samoin vuonna 1982 aloitettu maaseudun työpaikkatukikokeilu (A 648/82). Näitä menettelyjä on nyttemmin vuodesta 1986 alkaen kehitetty niin, että ne koskevat myös Oulun, Pohjois-Karjalan, Mikkelin ja Kymen läänien elinkeinotoiminnan edistämistä ja pienyritystoiminnan tukemista. Maaseudun työpaikkatukikokeilun piiriin kuuluu taas muista kuin edellä mainituista lääneistä 110 kokeilukuntaa

sekä 12 muuta po. läänien kuntien eräitä saaristo-osia. Kummankin järjestelmän mukainen tukitoiminta tapahtuu nykyisin sisäasiainministeriön valvonnassa lääninhallitusten toimesta.

Maaseudun ongelmat alkavat olla monipuolisen tutkimus- ja selvitystyön ansiosta varsin hyvin kartoitetut. Kuitenkin kokonaisvaltaisen maaseutupolitiikan kehittäminen on vielä kesken. Eräiden maaseudun kannalta tärkeiden elinkeinojen edistäminen ja siihen kuuluva rahoitushuolto on hajaantunut usean hallinnonalan vastuulle. Tämä koskee varsinkin maatilataloutteen ja muuhun alkutuotantoon läheisesti liittyvää ja niitä täydentävää lähinnä pienimuotoista elinkeinotoimintaa. Edellytykset suunnitelmallisen ja koordinoitun rahoitushuollon toteuttamiseksi näiden elinkeinojen kohdalla eivät olekaan nykyisessä tilanteessa parhaat mahdolliset.

2. Tavoitteet ja keinot

Pyrkimyksenä tulisi olla vähentää maaseudun pienimuotoisen elinkeinotoiminnan rahoitushuollossa vallitsevaa hajanaisuutta ja tukea nykyistä tehokkaammin maaseudun työpaikkojen luomista maa- ja metsätalouteen samoin kuin muuhunkin alkutuotantoon käytetyillä tiloilla. Tavoitteena tulisi samalla olla tiloilla harjoitettavien elinkeinojen mahdollisimman suuri kattavuus koko maassa, jolloin järjestelmään sisällyttäisiin paitsi erikoismaatalous eri muodoissaan myös monipuolisesti muuta lähinnä pienimuotoista elinkeinotoimintaa.

Tässä tarkoituksessa ehdotetaan säädettäväksi laki maaseudun pienimuotoisen elinkeinotoiminnan edistämisestä. Elinkeinotoimintaa edistettäisiin myöntämällä elinkeinonharjoittajille rahoitustukea. Rahoitustukea myönnettäisiin erikoismaatalouden, kalastuksen ja muun luonnon jatkuvaan tuottokykyyn perustuvan tuotantotoiminnan edistämiseen, varsinaista maa- ja metsätaloutta lukuun ottamatta. Tuotantotoiminnan alueellisesta tukemisesta annetun lain piiristä, jossa ei työpaikkarajoitusta ole, siirrettäisiin pienimuotoiseksi katsottava erikoismaatalous ja kalastus ehdotettuun uuteen järjestelmään. Tukea myönnettäisiin myös kotimaisen polttoaineen pienimuotoiseen tuottamiseen ja alkutuotannossa käytetyillä tiloilla tapahtuvaa pienimuotoista lomailupalvelu-, harrastepalvelu-, hevosten kasvatusta ja ratsastukseen liittyvää yritystoimintaa sekä muutakin pienimuotoista yritystoimintaa varten. Elinkeinotoiminnan pienimuotoisuus ra-

jattaisiin ensisijaisesti yrityksen työpaikkojen lukumäärän perusteella. Yrityksen liikevaihto olisi myös otettava huomioon yrityksen pienimuotoisuutta arvioitaessa.

Esityksen toteuttaminen merkitsee sitä, että tuotantotoiminnan alueellisesta tukemisesta annetun lain nojalla vastaavasti ei enää tuettaisi pienimuotoiseksi katsottavan toiminnan osalta erikoismaataloutta, kalataloutta, turvetuotantoa eikä myöskään vastaavanlaista alkutuotantoon käytetyillä tiloilla tapahtuvaa kotiteollisuus-, työliike- ja matkailutoimintaa. Suurimuotoisen toiminnan osalta sovellettaisiin mainituilla toimialoilla edelleenkin lakia tuotantotoiminnan alueellisesta tukemisesta.

Ehdotetun rahoitustuen luonteesta johtuen se suuntautuisi ensi sijassa maaseudulle. Kysymyksen tulisi siten yritystoiminta, joka tapahtuisi haja-asutusalueella ja pienissä, alle 500 asukkaan taajamissa. Kotimaisen polttoaineen tuotantoa lukuun ottamatta toiminta tapahtuisi alkutuotantona tai sen harjoittamisen yhteydessä. Erikoismaataloutta ja muuta alkutuotantoa voitaisiin kuitenkin harjoittaa muun muassa tuotteiden markkinointinäkökohtien vuoksi myös edellä mainittua suuremmissa taajamissa.

Rahoitustuen muotoina olisivat investointi-, käynnistys- ja kehittämisavustukset sekä lainat käyttö- ja vaihto-omaisuusinvestointeihin ja käyttöpääomaksi. Lainaa ei kuitenkaan voitaisi myöntää, jos Kehitysaluerahasto Oy on myöntänyt lainaa samaan tarkoitukseen.

Avustusten kohteet olisivat eräin yritystoiminnan investointeja koskevin laajennuksin samat kuin tuotantotoiminnan alueellisesta tukemisesta annetussa laissa.

Ehdotettu laki sisältää osaksi uudenlaisen tehtäväkokonaisuuden antamisen maataloushallinnon hoidettavaksi. Toiminnan kehittämisen ja arvioinnin tarpeita ajatellen ehdotetaan laki aluksi säädettäväksi määräaikaisena olemaan voimassa kolme vuotta.

3. Esityksen organisatoriset vaikutukset

Järjestelmän toteuttamisessa paikallis- ja alue-tason asiantuntemukselle tulisi antaa huomattava paino. Yksittäisten hankkeiden valmistelussa ja niitä koskevien ratkaisujen tekemisessä asianomaisen kunnan panos olisi välttämätön.

Maataloushallinnolla on kuntatasolle saakka ulottuva organisaatio. Koska järjestelmän vaikutus-

tuspiiriin kuuluvat elinkeinot kotimaisen polttoaineen tuotantoa koskevin poikkeuksin välillisesti liittyisivät maatilatalouteen tai muuhun alkutuotantoon, olisi tästäkin syystä luontevaa sijoittaa sen toteuttaminen maataloushallintoon. Lisäksi maataloushallinnon valvonnassa toimii maatalouden neuvontaorganisaatio, jonka merkitys tukemiskelpoisten hankkeiden valmistelussa ja toimenpiteiden toteuttamisessa olisi varsin keskeinen ja jolla ja nykyisin on erikoiskoulutettua neuvontahenkilöstöä.

Maatilahallituksen sekä maatalouspiirien maataloustoimistojen ja kuntien maatalouslautakuntien asiana olisi huolehtia lain täytäntöönpanosta. Lisäksi lain täytäntöönpano edellyttäisi yhteistoimintaa muun muassa lääninhallitusten, teollisuuspiirien piiritoimistojen, työvoimapiirien työvoimatoimistojen, kalastuspiirien kalastustoimistojen sekä kuntien rakennuslautakuntien, rakennustarkastajien ja elinkeinoasiamiesten kanssa.

Ehdotetun lain mukaisia lainoja annettaisiin sekä maatilatalouden kehittämisrahaston varoista että korkotukilainoina luottolaitosten omista varoista. Lainat myöntäisi osuuspankki, säästöpankki, liikepankki, Postipankki tai Suomen Hypoteekkiyhdistys maatilalain (188/77) 50 ja 55 §:ssä tarkoitetulla tavalla.

Esitys merkitsisi maataloustoimistojen tehtävien lisääntymistä. Toisaalta maataloustoimistoista vapautuvat maidon kaksihintajärjestelmän ja kananmunatuotannon lisähintajärjestelmän johdosta hankitut tilapäiset resurssit. Hallitus tekee tarkemman esityksen henkilöstöjärjestelyistä vuoden 1987 tulo- ja menoarvioesityksessä. Lisäksi suunnitelmia, selvityksiä ja lausuntoja varten tulisi voida käyttää apuna myös maatalouskeskuksia ja muita neuvontajärjestöjä.

4. Esityksen valtiontaloudelliset vaikutukset

Maaseudun elinkeinotoiminnan edistämiseksi myönnettäisiin avustuksia ja lainoja. Avustusten antaminen keskitettäisiin ehdotettuun lakiin siltä osin, kuin kysymys on pienimuotoisesta erikoismaataloudesta ja muusta vastaavasta alkutuotannosta sekä pienimuotoisesta kotimaisen polttoaineen tuotannosta sekä tiloilta tapahtuvista lomailu- ja harrastepalveluista, ravi- ja ratsastusurheilutoiminnasta ja muusta pienimuotoisesta yritystoiminnasta. Lainoja ehdotetun lain nojalla myönnettäisiin lähinnä silloin, kun Kehitysaluerahasto Oy toimialueellaan ei ole myöntänyt

lainaa samaan tarkoitukseen tai hanke toteutetaan neljännen perusvyöhykkeen muulla kuin tukialueella. Maatilalain nojalla voitaisiin edel-

leen myöntää lainoja myös erikoismaatalouteen. Vuonna 1985 myönnettiin eri rahoituslähteistä varoja seuraavasti:

Rahoittaja	Avustukset		Lainat	
	kpl	milj. mk	kpl	milj. mk
Maatilahallitus (maatilalaki)	—	—	199	21,4
Kehitysaluerahasto Oy, erikoismaatalous yms. (aluelait)	11	0,7	382	57,3
Kauppa- ja teollisuusministeriö, erikoismaatalous yms. (aluelait)	896	38,5	—	—
Sisäasiainministeriö (Lapin pienyritystoiminnan tukeminen ja elinkeinotoiminnan muu edistäminen)	114	9,1	—	—
Sisäasiainministeriö (maaseudun työpaikkatukikokeilu)	764	24,2	—	—
Yhteensä	1 785	73,5	581	78,7

Edellisenä vuonna 1984 käytettiin avustuksiin 59,3 ja lainoihin 48,7 milj. mk. Vuonna 1983 taas käytettiin avustuksiin 63,8 ja lainoihin 53,3 milj. mk sekä vuonna 1982 vastaavasti 67,7 ja 83,2 milj. mk. Mainittuihin lukuihin sisältyy myös enemmän kuin 4 henkeä työllistäneille yrityksille kohdistunut tuki.

Maaseudun työpaikkatukikokeilun ja eräiden läänien kehittämiseen käytettävien varojen puitteissa on tarkoitus jatkaa toistaiseksi pienimuotoisen elinkeinotoiminnan avustusten myöntämistä kysymyksen ollessa maaseudulla muutoin kuin ehdotettavan lain piirissä lähinnä tiloilla tapahtuvasta toiminnasta. Avustusten vuotuinen kokonaistarve yhdessä mainitun muun pienyritystoiminnan tuen kanssa tuskin kasvanee olennaisesti, vaikka avustuksia annetaan ehdotetun lain nojalla koko maassa. Samoin uudessa järjestelmässä niihin lähinnä erikoismaatalouden kohteisiin, joita kauppa- ja teollisuusministeriö on avustanut, tarvittaneen jatkossakin suunnilleen nykyinen määrä varoja.

Edellä mainituilla perusteilla tarvitaan esityksen tarkoittamiin avustuksiin ja edellä tarkoitettujen kokeilu- ja kehittämistuen sekä kauppa- ja teollisuusministeriön toimialan avustusten jatkamiseen yhteensä noin 80 milj. mk vuosittain. Tästä olisi ehdotettavan lain mukaisten avustusten osuus noin 40 milj. mk. Lainojen tarpeeksi puolestaan arvioidaan noin 70 milj. mk vuosittain. Pääosa lainoista olisi edelleenkin Kehitys-

aluerahasto Oy:n lainoitusta. Koska arvioidut avustus- ja lainatarpeet suunnilleen vastaavat eri lähteistä jo nykyisin myönnettyjen avustusten ja lainojen määrää, ei ehdotuksella tältä osin olisi sanottavasti välitöntä nettovaikutusta valtiontalouteen.

Maataloushallinnon organisaatiossa edellytetyt muutokset voitaisiin toteuttaa ilman nykyisen henkilöstön nettolisäystä.

5. Muita esitykseen liittyviä näkökohtia

Tarkoituksena on, että tuotantotoiminnan alueellisesta tukemisesta annetun lain (533/81) nojalla ei vastaisuudessa myönnetä avustuksia pienimuotoiseen turkistarhaus-, kalastus-, kalanviljely-, kauppapuutarha- ja taimitarhatuotantotoimintaan sekä pienimuotoiseen teollisuus-, työliike-, matkailu- ja turvetuotantotoimintaan, joka tulisi maaseudun pienimuotoisen elinkeinotoiminnan edistämisestä annettavan lain piiriin. Kehitysaluerahasto Oy voisi kuitenkin edelleenkin myöntää lainaa edellä mainituille elinkeinoille pienimuotoisenkin toiminnan kysymyksessä ollessa. Hallitus tulee erikseen tekemään tämän edellyttämät lainsäädännön muutosesitykset.

6. Asian valmistelu

Esitys perustuu maatilatalouden liitännäiselinkeinojen rahoitushuoltotoimikunnan mietintöön (Komiteamietintö 1984:9) sekä sen pohjalta

maa- ja metsätalousministeriössä yhteistoiminnassa sisäasiainministeriön sekä kauppa- ja teollisuusministeriön kanssa tapahtuneeseen jatkovalmistelutyöhön.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

1 §. Pykälän 1 momentissa on ilmoitettu lain tarkoitus eli maatilatalouteen ja muuhun alkutuotantoon liittyvien ja niitä täydentävien pienimuotoisesti harjoitettujen elinkeinojen edistäminen. Yleisperustelujen kohtaan 2 viitaten ehdotetaan laki aluksi säädettäväksi määräaikaisena olemaan voimassa kolme vuotta.

Yleisten aluepoliittisten tavoitteiden suuntaisesti olisi lain mukaisia rahoitustoimenpiteitä suoritettaessa huomiota kiinnitettävä muun ohella asianomaisten elinkeinojen alueellisesti tasapainoiseen kehittämiseen ja niiden laadullisen tason kohottamiseen.

2 §. Lain soveltamisen piiriin kuuluisivat pienimuotoisesti harjoitettu erikoismaatalous sekä kalastus ja muukin pienimuotoinen luonnon jatkuvaan tuottokykyyn perustuva alkutuotanto, lukuun ottamatta varsinaista maa- ja metsätaloutta. Momentissa mainitaan erikoismaataloudesta esimerkkeinä puutarha- ja taimitarhaviiljely sekä turkistarhaus ja kalanviljely.

Lisäksi laki koskisi pienimuotoisesti harjoitettua kasvu- ja polttoturpeen, energiapuun, hakkeen ja muun vastaavan kotimaisen polttoaineen tuotantoa. Mainittua muuta kotimaisen polttoaineen tuotantoa olisi esimerkiksi oljen kunnostaminen polttoaineena käytettäväksi. Kysymyksessä voi olla paitsi elinkeinonharjoittajan tilalla tapahtuva myös urakointityyppinen polttoaineen tuotanto.

Laki koskisi myös maa- tai metsätalouden tahi muun luonnon jatkuvaan tuottokykyyn perustuvan alkutuotannon, kuten esimerkiksi erikoismaatalouden, porotalouden ja kalastuksen, harjoittamisessa käytetyillä tiloilla tarjottavia pienimuotoisia lomailu- ja harrastepalveluja, hevosten kasvatusta ja ratsastukseen liittyvää yritystoimintaa sekä muuta pienimuotoista yritystoimintaa. Lomailu- ja harrastepalveluina voisivat tulla kysymykseen muun muassa maatilamatkailu- ja leirintäpalvelut sekä erilaiset liikunta- ja ulkoilupal-

velut. Kysymys voi olla tilan työvoiman tai koneiden hyväksikäyttöön perustuvasta työliike-, pieniteollisuus- ja palvelutoiminnasta.

Yrityksen pienimuotoisuutta arvioitaessa olisi huomiota kiinnitettävä lähinnä yrityksen työvoiman määrään ja liikevaihtoon. Lakiin ehdotetaan otettavaksi säännös siitä, minkälaista yritystoimintaa pidettäisiin työvoiman osalta pienimuotoisena. Kun liikevaihtoon perustuvaa rajausta on laissa vaikea tarkasti säätää, on lakiehdotukseen sisällytetty ohjeellinen säännös liikevaihdon huomioon ottamisesta yritystoiminnan pienimuotoisuutta arvioitaessa. Valtioneuvosto voisi tarvittaessa antaa tarkempia määräyksiä sen suhteen, mitä pienimuotoista yritystoimintaa laki koskisi ja siitä, miten yritystoiminnan pienimuotoisuutta on arvioitava.

3 §. Koska kysymys on lähinnä maaseudulle suunnattavasta rahoitustuesta, ehdotetaan, että lakia sovellettaisiin koko maassa sellaiseen 2 §:n mukaiseen toimintaan, joka tapahtuisi haja-asutusalueella tai kaava-alueella enintään 500 asuukaan suuruudessa taajamassa. Erikoismaatalouden ja muun alkutuotannon suhteen voitaisiin sanotusta taajaman suuruutta koskevasta rajoituksesta kuitenkin poiketa.

4 §. Pykälä sisältää säännöksen siitä, millaisia yritysmuotoja olisi lain soveltamisalalla mahdollista tukea. Tässä suhteessa ei asetettaisi erityisiä rajoituksia, vaan rahoitustukea voitaisiin antaa niin luonnollisille henkilöille kuin avoimille yhtiöille, osakeyhtiöille, kommandiittiyhtiöille ja osuuskunnille. Yritystoiminnan paikallisuutta tulisi korostaa edellyttämällä yrittäjän asumista yrityksen sijaintipaikalla eli yleensä tilalla tai sen läheisyydessä. Edellä mainittujen oikeushenkilöiden kohdalla edellytettäisiin, että niissä osakkuus tai jäsenistö muodostuisi pääosaltaan siten asuvista henkilöistä.

Tuotantotoiminnan alueellisesta tukemisesta annetun lain 3 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan on yhtenä vaatimuksena sanotun lain mukaisen tuen antamiselle, että yrityksellä katso-

taan olevan edellytyksiä jatkuvaan kannattavaan toimintaan. Tätä edellytettäisiin myös ehdotetussa laissa. Lisäksi tulisi yrityksen olla tuen tarpeessa sekä taloudelliselta asemaltaan ja muutoinkin sellainen, jonka tukeminen on tarkoituksenmukaista.

5 §. Pykälässä luetellaan kysymykseen tulevat rahoitustukimuodot. Näitä ovat investointi-, käynnistys- ja kehittämisyavustukset sekä lainat käyttö- ja vaihto-omaisuusinvestointeihin ja käytöpääomaksi. Koska Kehitysalue rahasto Oy voisi edelleenkin toimialueellaan myöntää lainoja tässä laissa tarkoitetuille yrityksille, ei ehdotetun lain nojalla myönnettäisi lainaa, mikäli Kehitysalue rahasto Oy on myöntänyt lainaa samaan hankkeeseen. Tämän lain nojalla ei rahoitustukea voitaisi antaa myöskään silloin, jos samaan hankkeeseen on muun kuin Kehitysalue rahasto Oy:tä koskevan lain nojalla myönnetty valtion varoista avustusta tai lainaa taikka korkotukilainaa.

6 §. Avustukset myönnettäisiin tarkoitukseen valtion tulo- ja menoarviossa osoitetuista varoista.

7 §. Pykälässä luetellaan investointiavustuksen kohteet. Lain piiriin tarkoitetuille yrityksille olisi mahdollista antaa avustusta yritystoiminnassa tarpeellisen käyttöomaisuuden, kuten rakennusten sekä koneiden ja muun kaluston, hankkimiseen sekä kyseisen käyttöomaisuuden muutos- ja parannustöiden suorittamiseen. Nämä kohteet ovat samat kuin tuotantotoiminnan alueellisesta tukemisesta annetun lain (533/81) mukaisen investointiavustuksen kohteet. Investointiavustusta ehdotetaan voitavan myöntää pienimuotoista yritystoimintaa varten myös toiminnan aloittamisessa välttämättömän vaihto-omaisuuden, kuten tavaroiden valmistuksessa ja työliikkeessä käytettävien raaka-aineiden ja tarvikkeiden hankintaan.

Milloin kysymys olisi turkistarhausta harjoittavasta yrityksestä, avustusta tulisi voida myöntää paitsi toiminnan aloittamisessa tarvittaviin siitoseläinhankintoihin myös eläinkannan monipuolistamiseksi tapahtuviin myöhempiin hankintoihin. Eläinkannan monipuolistamiseen tulisi pyrkiä alan kysyntävaihteluilta suojautumiseksi.

Kiinteistön hankkimista varten avustusta ei myönnettäisi.

8 §. Pykälän 1 momentin mukaan voitaisiin käynnistysavustusta myöntää yrityksen tuotantotoiminnan aloittamisen tai laajentamisen aiheuttamiin ennakonpidätyksen alaisiin palkkoihin ja välillisiin työvoimakustannuksiin. Nämä palkkakustannukset voisivat koskea myös osa-aikaista työvoimaa. Välillisten työvoimakustannusten määräksi katsottaisiin 25 prosenttia palkoista.

Mainituilta osin säännökset vastaisivat asiallisesti tuotantotoiminnan alueellisesta tukemisesta annetun lain 8 §:n säännöksiä. Koska kysymys on pienimuotoisesta yritystoiminnasta, ehdotetaan, että käynnistysavustusta annettaisiin yrittäjänpalkaksi asetuksella tarkemmin säädettävien tavoin määrä, joka olisi todellisesta palkasta riippumaton.

Käynnistysavustusta myönnettäisiin palkkakustannuksiin pykälän 2 momentin mukaan tuotantotoiminnan tai laajennetun tuotantotoiminnan alkamista seuraavalta yhdeltä, kahdelta tai kolmelta kahdentoista kalenterikuukauden pituiseltä käynnistysvuodelta sen mukaan kuin asetuksella tarkemmin säädettäisiin. Tuotantotoiminnalla tarkoitetaan tällöin sekä varsinaisten tuotteiden että palvelujen tuottamista.

Toimintaansa laajentavan yrityksen hyväksyttävien palkkakustannusten määrittelyn suhteen annettaisiin käynnistysavustusta koskevat säännökset pienyritystoiminnan luonteen huomioon ottaen asetuksella.

9 §. Kehittämisyavustusta voitaisiin myöntää tuotteiden, tuotantomenetelmien, markkinoinnin ja yritysjohdon kehittämishankkeisiin. Kehittämisyavustuksen kohteet olisivat siten pääpiirteittäin samat kuin tuotantotoiminnan alueellisesta tukemisesta annetun lain 11 §:ssä säädetyt vastaavan avustuksen kohteet. Mainitun lain 12 §:n kanssa yhdenmukaisesti säädettäisiin ehdotetun lain 11 §:n 2 momentissa, että kehittämisyavustus myönnetään yrityksen esittämän suunnitelman mukaisesti rajattuun kehittämishankkeeseen, jonka olisi oltava yrityksen toiminnan laajuus huomioon ottaen merkittävä. Kyseisen avustuksen edellytyksenä ei olisi laajennus- tai muun investointihankkeen toteuttaminen.

Kehittämishankkeen hyväksyttäviä kustannuksia, joihin avustusta myönnettäisiin, ovat pykälän 3 momentin mukaan yrityksen ulkopuolisten asiantuntija- ja koulutuspalvelujen hankkimisesta aiheutuvat kustannukset, hankkeen toteuttamiseksi tarpeellisten matkojen kustannukset, hankkeeseen olennaisesti liittyvän yrityksen kehittämisen kannalta keskeisen uuden toimihenkilön palkkaamisesta kehittämishankkeen kestoä vastaavalta ajalta aiheutuvat kustannukset, jollei niitä voida lukea käynnistysavustuksen piiriin, sekä uuden tuotantotekniikan tai uusien tuotteiden hankintaan liittyvät hankkeen muut kustannukset, rakennusten ja kiinteistöjen hankkimisesta aiheutuvia kustannuksia lukuun ottamatta.

10 §. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin avustusten prosentuaaliset enimmäismäärät. Tarkko-

jen prosentuaalisten vähimmäismäärien vahvistamista tuotantotoiminnan alueellisesta tukemisesta annetun lain tapaan ei sen sijaan pidetä tarkoituksenmukaisena kysymyksen ollessa lähinnä pienimuotoisesta yritystoiminnasta. Näin on menetelty myös maaseudun työpaikkatukikokeilun ja läänien kehittämiseen varattujen varojen jakamisessa pienyritystoiminnalle. Investointiavustusta ehdotetaan voitavan niin ikään mainittujen tukien kanssa yhdenmukaisesti myöntää enintään 50 prosenttia ja kehittämisavustusta hyväksyttäviin palkkakustannuksiin niin ikään enintään 50 prosenttia sekä kehittämisavustusta enintään 75 prosenttia asianomaisista kustannuksista. Milloin kehittämisavustusta kuitenkin annettaisiin tuotantotoimintaan liittyvien koneiden, laitteiden ja tuotteiden hankintaan, voitaisiin kyseistä avustusta myöntää investointiavustuksen tapaan enintään 50 prosenttia.

Tuotantotoiminnan alueellisesta tukemisesta annetun lain periaatteiden suuntaisesti tulisi tasapainoisen alueellisen kehityksen edistämisestä annetun lain ensimmäisellä perusvyöhykkeellä voida prosentuaalinen yläraja ylittää investointiavustuksen osalta 5 prosenttiyksiköllä ja käynnistysavustuksen osalta 20 prosenttiyksiköllä.

Avustusten tarkemmista prosentuaalisista määristä säädettäisiin pykälän 2 momentin mukaan asetuksella. Tarkoituksena on asetuksella säätää avustusten määristä ottaen huomioon työllisyys- ja aluepoliittiset näkökohdat soveltuvin osin tuotantotoiminnan alueellisesta tukemisesta annetun lain periaatteiden mukaisesti.

11 §. Avustukset myöntäisi asianomaisen maatalouspiirin maataloustoimisto.

12 §. Lainaa myönnettäisiin samoihin tarkoituksiin kuin investointiavustusta. Investointiavustusten myöntämisestä säädetään 7 §:ssä. Lainaa voitaisiin myöntää myös pysyväisluontoiseksi käyttöpääomaksi.

13 §. Lainoja annettaisiin sekä maatilatalouden kehittämisrahaston varoista että korkotukilainoina luottolaitosten omista varoista. Lainat myönnettäisiin maatilalain (188/77) 50 ja 55 §:ssä tarkoitetulla tavalla. Lainoja myöntävinä luottolaitoksina tulisivat siten kysymykseen osuuspankit, säästöpankit, liikepankit, Posti-pankki ja Suomen Hypoteekkiyhdistys. Lainan myöntämiseen olisi osuuspankin saatava Osuuspankkien Keskuspankki Oy:n ja säästöpankin Säästöpankkien Keskus-Osake-Pankin hyväksyminen. Näiden samoin kuin muiden edellä mainittujen luottolaitosten tulisi antaa lainahakemukset ennen niiden ratkaisemista maatilahallituksen

määräämissä tapauksissa sen tehtävään määräämän henkilön tarkastettavaksi. Lisäksi olisi, milloin maatilahallitus niin määräisi, lainan myöntämisedellytyksiä koskeva asia saatettava maatilahallituksen ratkaistavaksi.

14 §. Lainaa voitaisiin pykälän 1 momentin mukaan myöntää enintään 50 prosenttia asianomaisen käyttö- tai vaihto-omaisuuden hankintakustannuksista taikka pysyväisluontoisen käyttöpääoman tarpeesta. Jos samaan hankkeeseen annettaisiin sekä lainaa että avustusta, saisi tuen yhteismäärä kuitenkin olla enintään 75 prosenttia hankintakustannuksista.

Lainansaajan maksettavan vuotuisen koron suuruudeksi ehdotetaan Suomen Pankin kulloistakin peruskorkoa. Lisäksi pykälän 2 momentissa säädettäisiin lainan enimmäistakaisinmaksuajaksi 12 vuotta.

15 §. Pykälän 1 momentin mukaan olisi lainat myönnettävä pääsääntöisesti kiinteistökiinnitystä tai muuta maatilahallituksen hyväksymää turvaavaa vakuutta vastaan. Maatilahallitus voisi kuitenkin pykälän 2 momentin nojalla päättää jättää valtion vastuulle sen osan lainasta, joka ylittäisi luottolaitoksen omien sääntöjen tai ohjeiden mukaan asianomaisen vakuuden perusteella myönnettävissä olevan määrän. Maatilahallituksen tulisi voida myös sallia laina annettavaksi tällöin ilman turvaavaa vakuuttakin.

Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan otettavaksi valtion vastuutilanteita silmällä pitäen säännökset siitä, missä järjestyksessä toisaalta valtion ja toisaalta luottolaitoksen vastuulla olevaa osaa lainasta katsotaan lainaa normaalisti lyhennettäessä ja pakkotäytäntöönpanossa maksetuksi.

16 §. Tarkemmista lainaehdoista säädettäisiin 3 momentin mukaan asetuksella. Näitä ovat lähinnä määräykset lainan lyhennysten ja koron kannosta, maksujen suorittamisen alkamisajasta, lykkäysten myöntämisestä lainansaajan velvollisuudesta suorittaa pääomamäärältään vähäinen saaminen yhdellä kertaa tai muutoin säännönmukaista lyhyemmässä ajassa ja irtisanomisesta.

17 §. Luottolaitokselle suoritettaisiin sen maatilatalouden kehittämisrahaston varoista lainaksi saamien lainavarojen hoidosta rahaston varoista hoitopalkkiota valtioneuvoston päättämä määrä, joka saisi olla enintään 0,5 prosenttia lainojen pääomamäärästä. Säännös on samansisältöinen kuin maatilalain 57 §:n 1 momentin hoitopalkkiosäännös.

Pykälän 2 momentin mukaan maksettaisiin korkotukilainoina myönnettyistä lainoista luottolaitokselle valtion tulo- ja menoarviossa osoite-

tuista varoista kahden prosentin suuruista korkohyvitystä.

18 §. Pykälä sisältää säännökset lain toimeenpanosta huolehtivista viranomaisista, joita ovat maatilahallitus, maataloustoimistot ja kuntien maatalouslautakunnat. Maataloustoimistojen tulisi lähinnä muuta kuin alkutuotantoa koskevia tukiasioita käsitellessään voida tarvittaessa olla, sen mukaan kuin asetuksella tarkemmin säädetäisiin, yhteistoiminnassa asianomaisten lääninhallitusten, työvoimapiirien työvoimatoimistojen, teollisuuspiirien piiritoimistojen ja kalastuspiirien kalastustoimistojen sekä maatalouden yleisneuvontajärjestöjen ja asianomaisten alojen neuvontajärjestöjen, kuntien rakennuslautakuntien, rakennustarkastajien, elinkeinoasiamiesten ja mahdollisesti muidenkin kunnallisten viranomaisten samoin kuin Kehitysaluerahasto Oy:n kanssa.

19—20 §. Lakiin ehdotetaan otettavaksi tarpeelliset säännökset avustuksiin ja lainoihin liittyvistä tarkastus- ja muista valvontatoimenpiteistä.

21 §. Samoin kuin tuotantotoiminnan alueellisesta tukemisesta annetun lain 24 §:n nojalla on voimassa sanotun lain mukaisten käynnistys- ja kehittämisyavustusten osalta, tulisi myös nyt ehdotettavan lain käynnistys- ja kehittämisyavustusten osalta säätää, ettei niihin sovellettaisi valtion avustusten ja lainojen sekä korkotukilainojen työllisyys ehdoista annettuja yleisiä määräyksiä.

22 §. Pykälän nojalla maatilahallituksen on määrättävä jollei maa- ja metsätalousministeriö erityisen painavista syistä toisin päätä, investointiyavustus takaisinmaksettavaksi, jos yritys viiden vuoden aikana avustuksen maksamisesta lukien lopettaa toimintansa tai supistaa sitä olennaisesti taikka jos sanottuna aikana avustuksen kohteena oleva käyttöomaisuus tai sen osa tahi yritys tai sen huomattava osa luovutetaan toiselle. Nämä avustusta koskevat säännökset vastaavat sisällöltään tuotantotoiminnan alueellisesta tukemisesta

annetun lain 22 §:n 1 ja 2 momentin säännöksiä. Vastaavasti voitaisiin myös investointilain irtisanoa heti takaisinmaksettavaksi.

23 §. Pykälä sisältää säännökset tukien takaisin perimisestä eräissä lähinnä vilpillistä menettelyä ja tukiehtojen noudattamisen laiminlyömistä koskevissa tapauksissa.

24 §. Takaisinmaksettavaksi määrätystä avustussummasta ja irtisanotusta lainapääomasta ehdotetaan perittäväksi Suomen Pankin kulloistakin peruskorkoa lisätyn neljällä prosenttiyksiköllä vastaava vuotuinen korko. Korkotukilainan osalta luottolaitos voisi kuitenkin periä määräämänsä antolainauskoron.

25 §. Koska lähinnä lainoituksen osalta lain täytäntöönpanoon osallistuisivat muutkin kuin virkavastuulla toimivat henkilöt, ehdotetaan pykälässä maatilalain 80 §:ää vastaavalla tavalla säädettäväksi, että kaikki ehdotetussa laissa tarkoitettuja tehtäviä suorittavat henkilöt ovat niistä vastuussa niin kuin virkamiehet.

26 §. Pykälä sisältää tuotantotoiminnan alueellisesta tukemisesta annetun lain 25 §:n kanssa samanlaisen asianomistajarikossäännöksen henkilön tuomitsemisesta, ellei muualla laissa ole toisin säädetty, sakkoon, jos hän luvattomasti ilmaisee, mitä hän on ehdotetun lain mukaisesti asioita käsitellessään saanut tietää yksityisen henkilön tai yhteisön taloudellisesta asemasta tahi liike- tai ammattisalaisuudesta.

27—28 §. Pykälät sisältävät säännökset lain nojalla annettavasta täytäntöönpanoasetuksesta ja lain voimaantulosta.

2. Voimaantulo

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 1987.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

maaseudun pienimuotoisen elinkeinotoiminnan edistämisestä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Yleistä

1 §

Maatilatalouteen ja muuhun alkutuotantoon liittyvien sekä niitä täydentävien pienimuotoisesti harjoitettujen elinkeinojen edistämiseksi voidaan antaa rahoitustukea vuosina 1987—1989 siten kuin tässä laissa säädetään.

Tämän lain mukaisia toimenpiteitä suoritettaessa on huomiota kiinnitettävä myös 1 momentissa tarkoitettujen elinkeinojen alueellisesti tasapainoiseen kehittämiseen ja niiden laadullisen tason kohottamiseen.

Edistämisen piiriin kuuluvat elinkeinot ja yritykset

2 §

Rahoitustukea myönnetään pienimuotoisena harjoitettavien seuraavien elinkeinojen edistämiseen:

- 1) puutarha- ja taimitarhavihviljely, turkistarhaus, kalanviljely ja muu erikoismaatalous;
- 2) kalastus ja muu luonnon jatkuvaan tuotto-kykyyn perustuva tuotanto (alkutuotanto), ei kuitenkaan varsinainen maa- ja metsätalous;
- 3) kasvu- ja polttoturpeen, energiapuun, hakkeen ja muun vastaavan kotimaisen polttoaineen tuottaminen;
- 4) maatilalomailu, hevosten kasvatus ja ratsastukseen liittyvä yritystoiminta ja työliike, kun niitä harjoitetaan maa- ja metsätalouden, erikoismaatalouden tai muun alkutuotannon yhteydessä, ja
- 5) muu tiloilla tapahtuva yritystoiminta, joka liittyy näillä tiloilla harjoitettavaan alkutuotantoon tai täydentää sitä.

Yritystoiminnan pienimuotoisuutta arvioitaessa on huomiota kiinnitettävä yrityksen työvoiman määrään ja liikevaihtoon. Työvoiman osalta katsotaan pienimuotoiseksi sellainen yritystoiminta, joka alkutuotanto mukaan lukien työllistää yrittäjän lisäksi 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuisa tapauksissa keskimäärin enintään kolme henki-

löä ja muissa tapauksissa keskimäärin enintään kaksi henkilöä. Pienimuotoiseksi katsotaan aina yritystoiminta, jota harjoitetaan yksinomaan yrittäjän ja hänen perheensä työllä.

Valtioneuvosto voi antaa tarkempia määräyksiä yritystoiminnan kuulumisesta tämän lain piiriin ja siitä, miten yritystoiminnan pienimuotoisuutta on arvioitava.

3 §

Rahoitustukea ei myönnetä 2 §:n 2—5 kohdassa tarkoitettujen elinkeinojen edistämiseen yli 500 asukkaan taajamissa.

4 §

Rahoitustukea voidaan myöntää luonnolliselle henkilölle, avoimelle yhtiölle, kommandiittiyhtiölle, osakeyhtiölle tai osuuskunnalle.

Rahoitustuen myöntämisen edellytyksenä on, että yrittäjä ja yhteisön osakkaiden tai jäsenten enemmistö asuu yrityksen sijaintipaikalla tai sen läheisyydessä.

Rahoitustuen myöntämisen edellytyksenä on lisäksi, että yrityksellä katsotaan olevan edellytyksiä jatkuvaan kannattavaan toimintaan ja että yrityksen voidaan katsoa olevan taloudelliselta asemaltaan ja muutoinkin sellainen, jonka tukeminen on tarkoituksenmukaista.

Rahoitustuen muodot

5 §

Rahoitustukena voidaan myöntää investointi-, käynnistys- ja kehittämisavustuksia sekä lainoja käyttö- ja vaihto-omaisuusinvestointeihin ja käytöpääomaksi. Lainaa ei kuitenkaan voida myöntää, jos Kehitysaluerahasto Oy — Utvecklingsområdesfonden Ab on myöntänyt lainaa samaan tarkoitukseen, eikä tämän lain nojalla voida muutoinkaan antaa rahoitustukea, jos samaan hankkeeseen on muun lain nojalla myönnetty valtion varoista avustusta tai lainaa taikka sellaista lainaa, jonka osalta valtio maksaa korkotukea.

Avustukset

6 §

Avustukset myönnetään valtion tulo- ja menoarviossa osoitetuista varoista.

7 §

Investointiavustusta voidaan myöntää yritystoiminnassa tarpeellisen käyttöomaisuuden hankkimiseen ja sen muutos- ja parannustöiden suorittamiseen sekä myös toiminnan aloittamisessa välttämättömän vaihto-omaisuuden hankkimiseen. Turkistarhausta harjoittavalle yritykselle voidaan investointiavustusta myöntää myös eläinkannan monipuolistamiseksi tapahtuviin vaihto-omaisuushankintoihin.

Kiinteistön hankkimiseen avustusta ei voida myöntää.

8 §

Käynnistysavustusta voidaan myöntää yrityksen tuotantotoiminnan aloittamisen tai laajentamisen aiheuttamien ennakonpidätyksen alaisten palkkojen ja välillisten työvoimakustannusten yhteismäärästä (hyväksyttävät palkkakustannukset). Palkkakustannukset voivat koskea myös osakaista työvoimaa. Välillisten työvoimakustannusten määräksi katsotaan 25 prosenttia mainituista palkoista. Yrittäjän itsensä osalta käynnistysavustusta suoritetaan kuitenkin asetuksella tarkemmin säädetty tavoin palkkakustannuksista riippumaton määrä.

Käynnistysavustusta myönnetään hyväksyttäviiin palkkakustannuksiin tuotantotoiminnan tai laajennetun tuotantotoiminnan alkamista seuraavalta enintään kolmelta kahdentoista kalenterikuukauden pituiselta käynnistysvuodelta siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään. Tarkemat säännökset toimintaansa laajentavan yrityksen hyväksyttävien palkkakustannusten määrittelystä annetaan niin ikään asetuksella.

9 §

Kehittämisyavustusta voidaan myöntää tuotteiden, tuotantomenetelmien, markkinoinnin ja yritysjohton kehittämishankkeisiin.

Kehittämisyavustus myönnetään yrityksen esittämän suunnitelman mukaisesti rajattuun kehittämishankkeeseen. Kehittämishankkeen on oltava yrityksen toiminnan laajuus huomioon ottaen merkittävä. Kyseisen avustuksen edellytyksenä ei ole laajennus- tai muun investointihankkeen toteuttaminen.

Hyväksyttäviä kustannuksia, joihin kehittämisyavustusta voidaan myöntää, ovat

1) yrityksen ulkopuolisten asiantuntija- ja koulutuspalvelujen hankkimisesta aiheutuvat kustannukset;

2) kustannukset, jotka aiheutuvat kehittämishankkeen toteuttamiseksi tarpeellisista matkoista;

3) kustannukset, jotka aiheutuvat kehittämishankkeeseen olennaisesti liittyvän, yrityksen kehittämisen kannalta keskeisen uuden toimihenkilön palkkaamisesta, enintään kehittämishankkeen kestoja vastaavalta ajalta ja edellyttäen, että näitä kustannuksia ei voida lukea käynnistysavustuksen piiriin; ja

4) muut kustannukset, rakennusten ja kiinteistöjen hankkimisesta aiheutuvia kustannuksia lukuun ottamatta, siltä osin, kuin ne liittyvät uuden tuotantotekniikan tai uusien tuotteiden hankintaan.

10 §

Investointiavustusta voidaan myöntää enintään 50 prosenttia 7 §:ssä tarkoitetun käyttö- ja vaihto-omaisuuden hyväksyttävistä hankintakustannuksista.

Käynnistysavustusta voidaan myöntää enintään 50 prosenttia 8 §:ssä tarkoitettuista hyväksyttävistä palkkakustannuksista.

Kehittämisyavustusta voidaan myöntää enintään 75 prosenttia 9 §:ssä tarkoitetuista kehittämishankkeeseen hyväksyttävistä kustannuksista. Koneiden ja laitteiden sekä tuotteiden hankintaan kehittämisyavustusta voidaan kuitenkin myöntää enintään edellä investointiavustuksen osalta säädetty määrä.

Tasapainoisen alueellisen kehityksen edistämisestä annetun lain (532/81) 8 §:ssä tarkoitettulla ensimmäisellä perusvyöhykkeellä voidaan 1 momentissa tarkoitettua investointiavustuksen prosenttiosuuden ylärajaa ylittää enintään 5 prosenttiyksiköllä ja käynnistysavustuksen vastaavaa ylärajaa enintään 20 prosenttiyksiköllä.

Avustusten tarkemmista prosentuaalisista määristä säädetään asetuksella.

11 §

Avustukset myöntää asianomaisen maatalouspiirin maataloustoimisto.

Lainat

12 §

Lainaa voidaan myöntää samaan tarkoitukseen kuin investointiavustusta. Lainaa voidaan myöntää myös pysyväisluontoiseksi käyttöpääomaksi.

13 §

Lainat myönnetään maatilatalouden kehittämisrahaston varoista maatilalain (188/77) 50 ja 55 §:ssä tarkoitettulla tavalla. Lainoitukseen voivat mainituissa pykälissä tarkoitettut luottolaitokset käyttää muitakin kuin maatilatalouden kehittämisrahaston varoista lainaksi saamiaan varoja. Viimeksi mainittuja lainoja kutsutaan tässä laissa korkotukilainoiksi.

14 §

Lainaa saadaan myöntää enintään 50 prosenttia 7 §:ssä tarkoitettun käyttö- ja vaihto-omaisuuden hankintakustannuksista sekä pysyväisluontoisen käyttöpääoman tarpeesta.

Jos hankintakustannuksia varten annetaan sekä lainaa että avustusta, saa niiden yhteismäärä nousta enintään 75 prosenttiin kyseisistä kustannuksista.

Lainasta peritään lainansaaajalta vuotuista korkoa, joka vastaa Suomen Pankin kulloistakin peruskorkoa.

Lainan takaisinmaksuaika on enintään 12 vuotta.

15 §

Lainan vakuutena tulee olla kiinteistökiinnitys tai muu maatilahallituksen hyväksymä turvaava vakuus.

Se osa myönnettävästä investointilainasta, joka ylittää määrän, minkä luottolaitos voi omien sääntöjensä tai ohjeidensa mukaan antaa lainan vakuutena olevan omaisuuden perusteella, saadaan kuitenkin maatilahallituksen päätöksellä jättää valtion vastuulle. Maatilahallitus voi tällöin sallia, että laina annetaan ilman turvaavaa vakuuttakin.

Lainansaaajan lyhentäessä lainaansa katsotaan valtion ja luottolaitoksen välisessä selvittelyssä valtion vastuulla oleva osa lainasta ensiksi suorituksi. Jos lainan vakuutena oleva omaisuus myydään ulosottoin tai muutetaan rahaksi konkurssimenettelyssä, katsotaan huutokauppahinnasta lainan maksamiseen tulevalle määrällä kuitenkin ensiksi lyhennetyksi luottolaitoksen vastuulla olevaa osaa lainasta. Jos lainansaaajalle on myönnetty useampia tässä laissa tarkoitettuja lai-

noja samasta luottolaitoksesta, käsitellään lainoja valtion ja luottolaitoksen välisessä selvittelyssä niin kuin ne olisi myönnetty yhtenä lainana.

16 §

Lainan lyhennysten ja koron kannosta, maksujen suorittamisen alkamisajasta, lykkäysten myöntämisestä, lainansaaajan velvollisuudesta suorittaa pääomamäärältään vähäinen saaminen yhdellä kertaa tai muutoin säännönmukaista lyhyemmässä ajassa, irtisanomisesta sekä muista lainaehdoista säädetään asetuksella.

17 §

Luottolaitokselle suoritetaan sen maatilatalouden kehittämisrahaston varoista lainaksi saamiin lainavarojen hoidosta kyseisen rahaston varoista hoitopalkkiota valtioneuvoston päättämä määrä, joka saa olla enintään 0,5 prosenttia lainojen pääomamäärästä.

Korkotukilainoista maksetaan luottolaitokselle valtion tulo- ja menoarviossa osoitetuista varoista korkohyvityksenä kaksi prosenttia lainojen pääomamäärästä.

Organisaatio

18 §

Maatilahallituksen sekä maatalouspiirien maataloustoimistojen ja kuntien maatalouslautakuntien asiana on huolehtia tämän lain täytäntöönpanosta.

Tämän lain mukaisissa tehtävissä voidaan sen mukaan kuin asetuksella tarkemmin säädetään käyttää apuna lääninhallituksia, työvoimapiirien työvoimatoimistoja, teollisuuspiirien piiritoimistoja ja kalastuspiirien kalastustoimistoja, kuntien rakennuslautakuntia, rakennustarkastajia, elinkeinoasiamiehiä ja muitakin kunnan viranomaisia sekä Kehitysaluerahasto Oy — Utvecklingsområdesfonden Ab -nimistä osakeyhtiötä, maatalouden yleisneuvontajärjestöjä ja 2 §:ssä tarkoitettujen alojen neuvontajärjestöjä.

Valvonta

19 §

Maatilahallituksella ja maatalouspiirien maataloustoimistoilla on oikeus suorittaa valtuuttamallaan henkilöllä avustusten ja lainojen käyttöön liittyviä taloudellisia tarkastuksia. Avustuksen ja lainan saaja on velvollinen esittämään

kaikki tarvittavat tili- ja muut asiakirjat sekä muutoinkin avustamaan tarkastuksessa.

Rakentamiseen myönnettyjen avustusten ja lainojen käytön valvomiseksi ja maksamisen edellytysten toteamiseksi tarpeellisista rakennuspaikalla suoritettavista tarkastuksista on voimassa vastavasti, mitä maatilalain 61 ja 62 §:ssä on säädetty.

20 §

Tämän lain mukaisia lainoja myöntävien luottolaitosten on valvottava, että lainat käytetään niitä myönnettäessä määrättyyn tarkoitukseen ja muutoinkin tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten mukaisesti.

Lainan myöntänyt luottolaitos on velvollinen antamaan maatilahallituksen valtuuttamalle henkilölle sellaisia tietoja, jotka ovat tarpeen sen selvittämiseksi, onko lainan hakija ollut luoton tarpeessa, samoin kuin ne tiedot ja tarkastettavaksi ne asiakirjat, jotka tarvitaan sen toteamiseksi, onko lainaehtoja sekä tätä lakia ja sen nojalla annettuja määräyksiä muutoin noudatettu.

Erinäisiä säännöksiä

21 §

Valtion avustusten ja lainojen sekä korkotukilainojen työllisyys ehdoista annettuja yleisiä määräyksiä ei sovelleta tämän lain nojalla myönnettäviin käynnistys- ja kehittämisavustuksiin.

22 §

Jos yritys investointiavustuksen tai lainan maksamista seuraavien viiden vuoden aikana ilman pakottavaa syytä lopettaa sen myöntämisen perusteena olleen toimintansa tai supistaa sitä olennaisesti, maatilahallituksen on määrättävä avustus ja takaisin maksamatta oleva osa lainasta palautettavaksi valtiolle kahden kuukauden kuluessa mainitusta olosuhteiden muuttumisesta ellei maa- ja metsätalousministeriö erityisestä syystä toisin päättä. Vastavasti on meneteltävä vahinkotapahtuman sattuessa avustuksen ja lainan kohteena olevalle omaisuudelle.

Jos investointiavustuksen tai lainan kohteena oleva käyttöomaisuus tai sen osa taikka yritys tai sen huomattava osa luovutetaan 1 momentissa mainittuna aikana toiselle, maatilahallituksen on määrättävä avustus ja maksamatta oleva osa lainasta 1 momentissa tarkoitettussa ajassa maksettavaksi takaisin, jollei avustuksen tai lainan siirtoa uudelle yritykselle ole pidettävä tässä laissa säädettyin edellytyksin tarkoituksenmukaisena tai maa-

ja metsätalousministeriö erityisestä syystä toisin päättä.

Avustuksen ja lainan saajan on ilmoitettava maatilahallitukselle 1 ja 2 momentissa tarkoitettusta olosuhteiden muutoksesta tai vahinkotapahtumasta välittömästi tapahtuman jälkeen, kuitenkin viimeistään kuukauden kuluessa.

23 §

Jos avustuksen tai lainan saaja on tukea tai sen maksamista hakiessaan antanut olennaisessa kohdassa vääran tiedon tai salannut tuen myöntämiseen tai maksamiseen olennaisesti vaikuttavia seikkoja tai kieltäytynyt antamasta maksamista ja valvontaa varten tarvittavia tietoja taikka laiminlyönyt noudattaa avustus- tai lainaehdoja, maatilahallituksen on määrättävä välittömästi avustus ja takaisin maksamatta oleva osa lainasta palautettavaksi valtiolle, jollei maa- ja metsätalousministeriö erityisen painavista syistä toisin päättä.

24 §

Takaisinmaksettavalle avustumäärälle ja irtisanotulle lainapääomalle on maksettava niiden nostoajasta lukien vuotuista korkoa, joka vastaa Suomen Pankin kulloistakin peruskorkoa lisättyinä neljällä prosenttiyksiköllä. Korkotukilainan osalta luottolaitos voi kuitenkin periä määräämänsä antolainauskoron.

Jos avustuksen tai lainan saaja ei ole maksanut palautettavaa määrää tai korkoa valtiolle määrättyyn eräpäivään mennessä, on saajan maksettava valtiolle vuotuista viivästyskorkoa 16 prosenttia eräpäivästä. Jos 22 §:n 3 momentissa tarkoitettu ilmoitusvelvollisuus on laiminlyöty, viivästyskorko lasketaan sanotussa pykälässä tarkoitettusta olosuhteiden muuttumisesta.

25 §

Henkilö, joka suorittaa tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä, on niiden suorittamisesta vastuussa niin kuin virkamies.

26 §

Joka luvottomasti ilmaisee, mitä hän tämän lain mukaisesti asioita käsitellessään on saanut tietää yksityisen henkilön tai yhteisön taloudellisesta asemasta tai liike- tai ammattisalaisuudesta, on tuomittava sakkoon, jollei teosta ole muualla säädetty ankarampaa rangaistusta.

Virallinen syyttäjä ei saa nostaa syytettä 1 momentissa mainitusta rikoksesta, ellei asianomistaja ole ilmoittanut rikosta syytteeseen pantavaksi.

27 §

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella.

28 §

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 198

Helsingissä 29 päivänä elokuuta 1986

Tasavallan Presidentti
MAUNO KOIVISTO

Maa- ja metsätalousministeri *Toivo Yläjärvi*

